

Koncert japońskiego chóru Kijanki
na Uniwersytecie Gdańskim,
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytetu Gdańskiego,
18 października 2024 r.

Utworzona w 2023 r. japonistyka UG gościła w dniach 17–19 października 2024 r. japoński chór mieszany Kijanki, który swoim koncertem uczcił powstanie kolejnego kierunku japonistyka w Polsce. Pomysł przyjazdu oraz koncertu narodził się w lutym 2024 r., kiedy to prof. Tokimasa Sekiguchi, emerytowany profesor polonistyki na Tokijskim Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych (Tokyo University of Foreign Studies), zaproponował nawiązanie współpracy chóru z jedną z polskich japonistyk.

Chór Kijanki powstał z inicjatywy dyrygenta chóru Akiry Shimizu (ur. 1953 r.), który dyrygenturą zajmuje się od czasów studiów na Uniwersytecie Waseda, kiedy to należał do akademickiego chóru męskiego. Ponadto w celu zwiększenia repertuaru muzyki rozrywkowej zajmuje się on aranżacją utworów. Przykładowo wśród utworów obecnie wykonywanych przez chór Kijanki znajdują się *Polka Trambłanka* i *Rodzinnie miasto* w zaproponowanej przez Akirę Shimizu aranżacji. Z kolei grą na fortepianie i akompaniamentem chórowi

zajmuje się Misako Shimizu, która jest absolwentką Uniwersytetu Tōhō Gakuen School of Music specjalizującą się w grze na fortepianie. Ponadto studiowała również w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie (obecnie Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina). Poza występowaniem w roli pianisty zajmuje się nauczaniem wielu japońskich pianistów młodego pokolenia.

Okazją do utworzenia chóru było wydanie tłumaczenia zbioru pieśni polskich dokonane przez prof. Sekiguchiego. Zarówno prof. Sekiguchiemu, jak i państwu Shimizu przyświecała idea utworzenia w Japonii chóru, który wykonywałby polskie pieśni po polsku. Chór Kijanki powstał w styczniu 2023 r. jako pierwszy taki chór w Japonii. Nazwa Kijanki została zaproponowana przez prof. Sekiguchiego. Nawiązuje ona do kształtu nut zwanego po japońsku *otamajakushi*, czyli „kijanki”. Chórzyści śpiewają polskie ludowe pieśni i piosenki, pieśni Chopina, Karłowicza, psalmy Mikołaja Gomółki itp. Poza ćwiczeniami wokalnymi raz w miesiącu chórzyści uczestniczą w konsultacjach językowych oraz wykładach poświęconych historii pieśni, które prowadzi prof. Sekiguchi. Obecnie w chórze czynnie występuje ponad dwadzieścia osób w wieku od 50 do 70 lat. Większość z nich po raz pierwszy zetknęła

DOI: 10.4467/23538724GS.24.033.21062

się z językiem polskim po dołączeniu do Kijanek. Warto wspomnieć, że chórzyci są zawodowymi śpiewakami, muzykami i kompozytorami, którzy wraz z końcem kariery scenicznej lub w ramach odpoczynku od obowiązków zawodowych uczestniczą w występach chóru Kijanki.

Nie był to pierwszy pobyt chórzystów Polsce. Wielu z nich, łącznie z dyrygentem, odwiedziło już Polskę, goszcząc z występami chóralnymi. Spotykali się ze studentami japonistyk i wspólnie z nimi śpiewali po japońsku i po polsku, przykładowo w Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha w Krakowie wspólnie z japonistami z Uniwersytetu Jagiellońskiego dali recital piosenek z filmów anime. Owe doświadczenia zaowocowały propozycją występu zarówno dla studentów, jak i ze studentami japonistyki Uniwersytetu Gdańskiego jesienią 2024 r. Z jednej strony chórzyci pragnęli zaprezentować repertuar polskich pieśni przed polską publicznością, a z drugiej strony wspólnie ze studentami chcieli zaśpiewać japońskie piosenki. Ze względu na niepowtarzalną okazję wymiany międzykulturowej decyzja o przyjęciu chóru na Uniwersytecie Gdańskim zapadła natychmiastowo.

Dwadzieścioro sześcioro chórzystów Kijanek przyleciało do Gdańska 17 października 2024 r. Na gdańskim lotnisku powitało ich wraz z mgr Tomomi Splisgart siedmioro studentów i studentek z japonistyki oraz studiów wschodnich. Po przywitaniu gości z Japonii oraz wykonaniu serii pamiątkowych zdjęć udano się autokarem na

wycieczkę połączoną ze zwiedzaniem Gdańska. Goście wraz ze studentami Uniwersytetu Gdańskiego zwiedzili Stare Miasto, w tym starego żurawia portowego, Zieloną Bramę, Długi Targ, Fontannę Neptuna, Bazylikę Mariacką, Bramę Złotą, Bramę Wyżynną. Ponieważ wielu z chórzystów po raz pierwszy przyjechało do Polski, a do Gdańska wszyscy zawitali po raz pierwszy, zwiedzanie miasta stanowiło ogromne przeżycie, gdyż mieli okazję podziwiać miejsca historyczne znane zarówno z kart podręczników, jak i filmowych produkcji. Przebywając w Polsce, zasmakowali również w polskiej kuchni, w tym w pierogach, które na całym świecie cieszą się renomą. Zwieńczeniem pierwszego dnia pobytu był próbny koncert, który odbył się w Auli im. Prof. Mariana Cieślaka na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego.

Drugiego dnia pobytu w Gdańsku (18 października) w godzinach przedpołudniowych japońscy chórzyci zwiedzali Park Oliwski oraz Archikatedrę Oliwską oprowadzani przez dwójkę studentów studiów wschodnich. W Parku Oliwskim zobaczyli m.in. ogród botaniczny w stylu japońskim. Okazało się to niezapomnianym przeżyciem dla gości z Japonii. Nie spodziewali się, że w tak odległym od ojczyzny kraju można doświadczyć czegoś rodzimego. W Archikatedrze Oliwskiej wysłuchali pięknego koncertu organowego, w tym kilku utworów Jana Sebastiana Bacha i *Ave Maria* Franza Schuberta. Ponieważ goście zawodowo zajmują się muzyką, wirtuozeria organisty ich oczarowała. Nie zabrakło również wizyty

w stołowie uniwersyteckiej, która mieści się na Wydziale Prawa i Administracji, gdzie mogli spróbować tradycyjnych dań polskich: kotletów schabowych z ziemniakami i rosółu z makaronem.

Po posiłku, po godzinie 15:00 w auli rozpoczęły się przygotowania do koncertu. Studenci japonistyki i studiów wschodnich również w nich uczestniczyli.

Koncert rozpoczął się o godzinie 16:00 i trwał godzinę. Poprzedzony był przemowami: kierownika chóru Hirochiki Nakajimy oraz Tomomi Splisgart, która z ramienia UG koordynowała przyjazd i pobyt chóru w Gdańsku. Wszystkie przemowy oraz wypowiedzi dyrygenta chóru Akiry Shimizu, który wyjaśniał tło każdego utworu, tłumaczył mgr Radosław Nowak, wykładowca japonistyki UG.

Pierwsze trzy pieśni zaśpiewane przez chór Kijanki stanowią stały element repertuaru. Są to piosenka ludowa: *Polka Trambłanka* (znana w Japonii jako *Odorō tanoshii Pōrechike*), Psalm 150 Jana Kochanowskiego – utwór skomponowany przez Mikołaja Gomółkę oraz japońska piosenka szkolna pod tytułem *Furusato* (Rodzinne miasto).

Następnie Keiko Ishii – wokalistka solowa zachwyciła widzów swoim wykonaniem *8 polskich piosenek* (*8 Chansons polonaises*) w kompozycji Francisca Jeana Marceala Poulenca, tj. *Wianka – La Couronne*, *Pożegnania – L'Adieu*, *Wisły – La Vistule*. Następnie zaśpiewała japońską piosenkę *Ta droga* (*Kono michi*). Tekst utworu został przygotowany przez Hakushū Kitaharę, zaś muzykę skomponował Kōsaku Yamada. Keiko Ishii

jest cenioną japońską wokalistką, która studiowała śpiew zarówno w Japonii, jak i w Paryżu i Stanach Zjednoczonych. W 1991 r. wygrała konkurs francuskiej muzyki w Japonii.

Kolejne dwa utwory chór Kijanki zaśpiewał wraz ze studentami japonistyki i studiów wschodnich. Były to: *Ue o muite arukō* (znana na Zachodzie pod tytułem *Sukiyaki*) śpiewana przez Kyū Sakamoto oraz *Zankoku na tenshi no tēze* (*Tęża okrutnego anioła*) – japońska piosenka otwierająca znane na całym świecie anime *Neon Genesis Evangelion*. Wykonanie obu utworów, a w szczególności ulubionej piosenki z serialu anime, wypadło bardzo dobrze. Zaskakujące jest, że wszyscy znają tekst tej piosenki na pamięć, chociaż anime zostało wyemitowane po raz pierwszy prawie 30 lat temu.

Po wspólnym wykonaniu utworów chór Kijanki ponownie samodzielnie przeszedł do zaśpiewania nieznanego polskiemu odbiorcy japońskiego tradycyjnego utworu *Sōma bon'uta* – pieśni ludowej z prefektury Fukushima. Na perkusji akompaniował Satoru Shinozaki, który od czasów gimnazjum, kiedy to dołączył do szkolnej orkiestry dętej, doskonali swój fach, m.in. na studiach muzycznych wybierając jako specjalizację instrumenty perkusyjne. Wykonanie utworu w zaproponowanej przez chór Kijanki aranżacji było jego polską i światową premierą.

Na koniec wszyscy zebrani w auli zaśpiewali wspólnie z chórzystami i studentami japonistyki oraz studiów wschodnich polską piosenkę ludową *Szła dziewczeczka do laseczka*, która

jest najbardziej znanym wśród Japończyków polskim utworem ludowym (pod tytułem *Mori e ikimashō*).

Po koncercie członkowie chóru Kijanki spotkali się z przedstawicielami uczelni: wicedyrektor ds. studentów w Instytucie Ruscystyki i Studiów Wschodnich dr Aleksandrą Klimkiewicz, dziekanem Wydziału Prawa i Administracji dr hab. Wojciechem Zalewskim, prof. UG, dyrektorem Centrum Studiów Azji Wschodniej UG prof. dr. hab. Kamilem Zeidlerem, dyrektor Wydawnictwa Uniwersytetu Gdańskiego dr Joanną Kamień oraz kierownikiem japonistyki gdańskiej i kierownikiem Zakładu Kultury i Języków Azji Wschodniej dr. Jackiem Splisgartem.

Po serii oficjalnych spotkań odbył się pokaz japońskich tradycyjnych gier i zabaw. Wszyscy zainteresowani mogli wziąć w nim udział i poczuć klimat japońskiego placu zabaw oraz japońskich świąt i odpustów. Tym wesołym akcentem zakończyło się pierwsze tak ważne wydarzenie w historii japonistyki UG.

Członkowie chóru Kijanki spędzili w Gdańsku tylko dwa dni. Mimo tego nasi goście pozostawili po sobie bezcenne wspomnienia. Owa krótka wymiana zaowocowała nawiązaniem licznych znajomości, a studenci japonistyki i studiów wschodnich zyskali wielu przyjaciół w Japonii. Liczymy, że w niedalekiej przyszłości chór Kijanki ponownie zawita do nas i uraczy nas kolejnymi wspaniałymi występami.

Tomomi Splisgart